

Eksempel slaet en Mand ihjel, og Politimesteren sætter sig i Bevægelse med alle sine dertil mere eller mindre egnede Betsjente, og hvad han ellers kan faa til Hjælp for at finde en Gerningsmand. Saa finder han en Mand, som han faar Mistanke til, maaske er det den rette, maaske er han ganske uskyldig. Han gaar med ham til Dommeren, og saa begynder Forundersøgelsen. Naar den er færdig, kommer Sagen for Retten, i det nævnte Tilfælde, som angaar Mord, for Landsretten, og saa begynder den egentlige Forhandling mellem Anklager og Forsvarer for Dommeren med de tilkaldte Nævninger. Lad os nu se, hvorledes det vil gaa. Politimesteren har fundet en Mand, som han anser for skyldig, og med hvem han er gaaet til Dommeren. Saa vil der efter den ny Proceslov være en Mulighed, ja, jeg kan sige en Sandsynlighed og endog en meget stor Sandsynlighed for, at denne Mand — lad os sætte, at han har været paa Krigsstien før og kender den gamle danske inkvisitoriske Kriminalprores; jeg siger ikke, at han er skyldig i det foreliggende, det kommer ikke den Sag ved, men han bliver Genstand for denne Forundersøgelse, og han gaar den igennem efter det foreliggende Forslag — saa er der, siger jeg, megen Mulighed for, at den Mand slet ikke vil mærke Spor af Forskel paa de forrige Gange, han var Inkvisit, og nu denne Gang, da han er Genstand for en Forundersøgelse, der er i Virkeligheden saa at sige ingen Forskel, eller der behøver ikke at være nogen Forskel, hvis Proceskommissionens Forslag skal blive gældende Ret. Der er stillet Dommeren den Opgave at finde den skyldige, at finde, hvilken Forbrydelse han er skyldig i, og dernæst at aflevere ham til den dømmende Ret. Hele Forskellen fra før og nu vil da blot blive den, at før var den Mand, som ledede Forundersøgelsen, den samme, som afsagde Dommen. Det er han ganske vist ikke nu, men under selve Forundersøgelsen er det Dommeren, som leder den, det er Dommeren, som beskriver, hvilke Resultater der komme ud under Forundersøgelsen, og det er Dommeren, som afleverer dem til den dømmende Ret. Selve Behandlingen af Ofret, som vi før kaldte for

en Inkvisit, og som vi nu skulle kalde — ja vi kunne ikke en Gang kalde ham anklaget, thi vi vide ikke, om han har gjort noget, er i Virkeligheden den samme. Offentligheden kan efter det foreliggende Forslag udelukkes i et saadant Omfang, at det anholdte, maaske arresterede Individ stilles ganske i samme Forhold, forladt af Guder og Mennesker, over for den undersøgende Dommer, som han nu er stillet. Vi kunne ændre dette Forhold ad to Veje, enten ved at sige, at der i alle Tilfælde skal finde Offentlighed Sted fra Sagens første Trin, saa snart den kommer for Undersøgelssdommeren — det vil alt-saa sige, naar Efterforskningen er forbi, og Forundersøgelsen begynder — at der altid og under alle Omstændigheder skal finde Offentlighed Sted. Eller, hvis dette af forskellige Grunde under enkelte Sager maatte anses for at være uigenneførligt, kunne vi sige, at Offentligheden skal begrænses allermindst muligt, og aldrig maa Offentligheden begrænses saa vidt, at der ikke er andre til Stede end Dommeren og den anklagede; aldrig maa Offentligheden begrænses saa vidt, at den anklagede ikke har en Defensor, en Forsvarer til Stede, og i dette Tilfælde ikke en Forsvarer, som han selv kalder hid, men en Forsvarer, som beskikkes ham af det offentlige, enten han ytrer Ønske eller ikke ytrer Ønske derom. Skulde vi henstille det til den anklagedes eget Ønske — ja, jeg vil kalde det til Inkvisittens eget Ønske, thi han er og bliver i mine Øjne under denne Forundersøgelse, som her finder Sted, er ren og skær Inkvisit — skulde vi gøre det afhængigt af hans Ønske, om han faar Defensor eller ej, saa give vi ham atter i Dommerens Vold i det mørke Kammer. Thi vi vide, at han ytrer sig ikke frit. Hvis det maatte være Dommerens Ønske, at han skal have en Forsvarer, da kan der blive spurgt ham derom paa en saadan Maade, at han for at gøre Dommeren til Behag siger: Ja, jeg ønsker en Forsvarer. Men er det paa den anden Side ikke Dommerens Ønske, vil Dommeren meget nødig have, at en Forsvarer skulde blive sat ind i Forhandlingerne og være til Stede, da kan Spørgsmaalet komme frem i en saadan Form, at Inkvisitten